Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

HE 154/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2023

Energiatehokkuuden tuet ja niiden käyttö momenteittain

Jyrki Kauppinen
Rakennusneuvos

5.10.2022

Energiatehokkuuden tuet

- Avustus kuntien, seurakuntien ja yhdistysten kiinteistöjen öljylämmityksestä luopumiseen 35.20.34
- Avustukset asuinrakennusten öljy- ja kaasulämmityksestä luopumiseksi 35.20.56
- Energia-avustus asuinrakennuksille 35.20.60
  - Sisältää avustuksen kaukolämpölaitteistojen uusimiseen matalalämpötilaiseen kaukolämpöön soveltuviksi (Vna 773/2022)

35.20.34 Avustukset kuntien, seurakuntien ja yhdistysten kiinteistöjen öljy- ja kaasulämmityksestä luopumiseen (1/2)

- Hallituksen esityksessä esitetään momenttia ja määrärahaa poistettavaksi talousarviosta.

- Avustusta on voitu myöntää kunnille, seurakunnille ja yhdistyksille kustannuksiin, jotka aiheutuvat niiden omistaman rakennuksen öljy- tai kaasulämmitysjärjestelmän poistamisesta ja lämmitysmuodon muuttamisesta muihin lämmitysjärjestelmiin, lukuun ottamatta fossiilisia polttoaineita käyttäviä rakennuskohtaisia lämmitysjärjestelmiä.
- Avustusta on myönnetty kunnille 30 % avustuspäätöksessä avustettaviksi hyväksytyistä ja toteutuneista kustannuksista. Avustusta on korotettu 5 prosenttiyksiköllä, jos kunta on liittynyt vapaaehtoiseen energiatehokkuussopimukseen. Seurakunnilla ja yhdistyksille avustus on ollut 20 %.

35.20.34 Avustukset kuntien, seurakuntien ja yhdistysten kiinteistöjen öljylämmityksestä luopumiseen (2/2)

- Vuoden 2020 IV lisätalousarviossa momentille myönnettiin 14 895 000 euroa kuntien avustuksiin. Vuoden 2022 talousarviossa määrärahaa on myönnetty luopumiseksi 4 900 000 euroa (RRF pilari1), laajennus koskemaan seurakuntien ja yhdistysten kiinteistöjä. Vuoden 2022 toisessa lisätalousarviossa myönnettiin momentille määrärahaa 9 860 000 euroa ja avustusjärjestelmä laajennettiin koskemaan myös kaasulämmityksestä luopumista.
- Kuntien omistamille rakennuksille myönnettävää öljylämmityksestä luopumisavustusta on ajalla 5.10.2020-30.6.2022 haettu kunnista 64 hakemuksella yhteensä 140 hankkeeseen, joista kuitenkin 55 kohteen hakemukset on peruutettu. Avustuksia on haettu yhteensä 4 530 013 eurolla. Avustuspäätöksiä on tehty yhteensä 3 692 483 eurolla, josta peruuntuu noin 916 065 euroa.
- Kuntien, seurakuntien ja yhdistysten kiinteistöjen öljy- ja kaasulämmityksestä luopumisavustuksia on ajalla 1.7.2022-30.9.2022 haettu 29 hakemuksella, joissa on yhteensä 41 hanketta. Näistä kuntien rakennuksia oli 33, seurakuntien rakennuksia 6 ja yhdistysten 2. Avustuksia on haettu yhteensä 2 818 389 euroa ja avustuksia on myönnetty 2 164 112 euroa.
- Valtiovarainministeriön esityksessä vuoden 2022 neljänneksi lisätalousarvioksi ehdotetaan momentin määrärahaa pienennettäväksi 4 900 000 euroa sekä vuoden 2020 talousarviossa myönnetystä kolmevuotisesta siirtomäärärahasta peruutettavaksi 11 000 000 euroa. Vähennys johtuu Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelman päivityksestä ja määrärahan peruutus ennakoitua pienemmästä määrärahan käytöstä.
- Suomessa on kuntien omistamina noin 9 300 öljylämmitteistä rakennusta, joista noin 4 300 rakennusta on käytössä ja noin 5 000 rakennusta on tyhjillään.

35.20.56 Avustukset asuinrakennusten öljy- ja kaasulämmityksestä luopumiseksi (1/2)

- Hallituksen esityksessä esitetään momentille 35.20.56 määrärahaa myönnettäväksi 45 600 000 euroa.
  - Avustusta voitaisiin myöntää kustannuksiin, jotka aiheutuvat ympärivuotisessa asuinkäytössä olevan pientalon öljy- tai kaasulämmitysjärjestelmän poistamisesta.
  - Kaasulämmityksestä luopumisen avustusta voidaan maksaa kustannuksiin, jotka ovat syntyneet 7.4.2022 jälkeen. Kaasulämmitystä koskeva avustusten haku avautuu 18.10.2022.
  - Avustusta myönnettäisiin 4 000 euroa, kun öljy- tai kaasulämmityksestä siirrytään kaukolämpöön, maalämpöpumppuun tai ilma-vesilämpöpumppuun, ja 2 500 euroa, kun siirrytään muihin lämmitysjärjestelmiin. Avustusta ei myönnetä lainkaan, jos uusi rakennuskohtainen lämmitysjärjestelmä käyttää fossiilisia polttoaineita.
  - Määrärahalla voitaisiin avustaa öljy- ja kaasulämmityksestä luopumista noin 11 400 pientalossa.

35.20.56 Avustukset asuinrakennusten öljy- ja kaasulämmityksestä luopumiseksi (2/2)

- Hakemuksia tullut 26.9.2022 mennessä 25 180 kappaletta, päätöksiä annettu 17 304 kappaletta, joista myönteisiä päätöksiä 15 570 ja kielteisiä 1 734 (10 %). Nyt käsitellään joulu- ja tammikuussa tulleita hakemuksia.
- Myönteisiä päätöksiä on tehty määrärahassa noin 62 miljoonan euron verran.
- Avustuksia on maksettu 30.9.2022 mennessä 11 714 öljylämmityksen vaihtaneelle kotitaloudelle, mikä vastaa määrärahana 46 481 500 euroa.
- Ottaen huomioon Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelman päivitys on tähän mennessä myönnetty avustukseen 103,11 miljoonaa euroa, jolla voidaan avustaa noin 25 700 kotitaloutta.
- Avustushakemuksia tulee sisään noin 800-1 000 kappaletta kuukaudessa. Vaikutuksia hakemusten määrään voi tulla energiakustannusten muutoksista esimerkiksi sähkön korkea hinta tai öljyn hinnan laskeminen.
- Vuoden 2023 loppuun mennessä olisi arvion mukaan tulossa siten vielä 15 000 öljy- ja kaasulämmityksestä luopumisen hakemusta. Tämä tarkoittaisi, että määrärahaa avustuksiin tarvittaisiin vuoden 2023 loppuun mennessä tuleviin hakemuksiin noin 54 miljoonaa euroa.

- Esitetyillä määrärahoilla toteutettujen lämmitystapamuutosten jälkeen Suomessa on vielä noin 97 000 öljy- ja kaasulämmitteistä ympärivuotisessa asumiskäytössä olevaa pientaloa.

Rakennusten määrä, Pitkän aikavälin korjausrakentamisen strategia 2020-2050

- Omakoti- ja paritaloissa on yhteensä 1,2 miljoonaa asuntoa 1,1 miljoonassa rakennuksessa, joista noin 91 prosenttia on vakituisesti asuttuja.
- Rivitaloissa on yhteensä 0,4 miljoonaa asuntoa 82 000 rakennuksessa, joista noin 89 prosenttia on vakituisesti asuttuja.
- Asuinkerrostaloissa on yhteensä 1,4 miljoonaa asuntoa 62 000 rakennuksessa, joista noin 88 prosenttia on vakituisesti asuttuja.
- Muita kuin asuinrakennuksia on yhteensä 144 700 kpl ja yhteenlaskettu kerrosala on 110 milj. m2 ja joihin kuuluu liikerakennukset ja liikenteen rakennukset (100 800 kpl; 46,7 milj. m2), toimistorakennukset (10 800 kpl; 19,7 milj. m2), hoitoalan ja opetusrakennukset (18 500 kpl; 32,9 milj. m2) ja kokoontumisrakennukset (14 600 kpl; 10,6 milj. m2).

Mihin kannattaa panostaa?

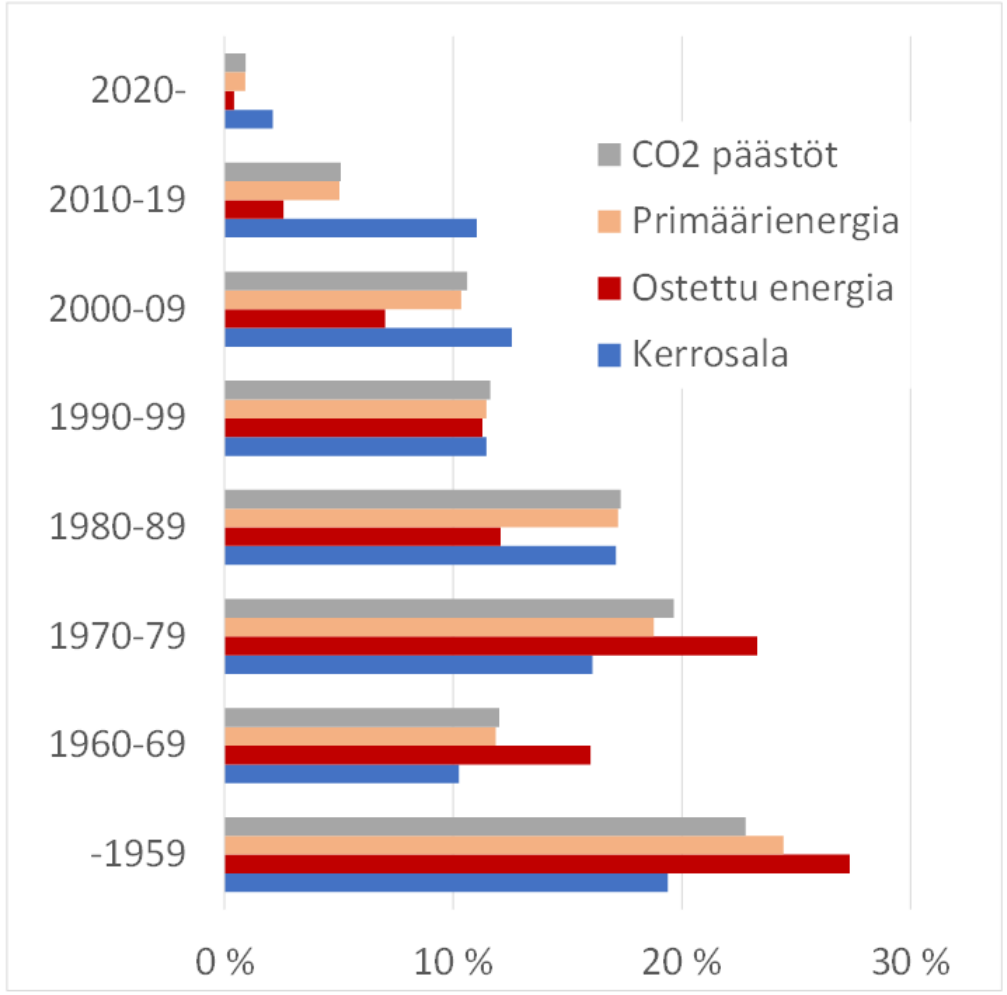
Asuin-, kaupalliset ja julkiset rakennukset

Tilastokeskus / Tilastot:
- Kerrosala vuosikymmenittäin

ARA / Energiatodistusrekisteri:
- Ostoenergiankulutus kWh/m^2
- Primäärienergiankulutus kWhe/m^2

Ominaisenergiankulutusten avulla laskettu rakennuskannan laajuutta ja rakennetta vastaavat kulutukset.

Pitkän aikavälin korjausrakentamisen strategia 2020-2050 mukaiset päästökertoimet:
- sähkö 65 g/kWh
- kaukolämpö 160 g/kWh ja
- fossiiliset 263 g/kWh

Nykytilanne

- Rakennusten energiatehokkuutta parantavilla avustuksilla tuetaan koko rakennuksen energiatehokkuuden parantamista yhdellä kertaa toimenpideyhdistelmillä merkittävästi rakentamismääräyksillä asetettua vaatimustasoa parempaan tasoon. Lämmitysenergian kulutus ja siitä aiheutuvat ilmastopäästöt pienenevät.
- Vuodelle 2022 valtuutta myönnetty yhteensä 60 miljoonaa euroa. Hakemuksia tällä hetkellä runsas 21 miljoonaa euroa enemmän kuin valtuutusta.
- Toisin sanoen runsaan 21 miljoonan hakemukset sekä hakemukset, jotka saapuvat vielä ennen vuoden vaihdetta 2022/2023 siirtyvät päätettäväksi vuoden 2023 valtuudesta joka on 69,1 miljoonaa euroa. Tämä tarkoittaa, että suuri osa ensi vuoden valtuutuksesta kuluu tänä vuonna tulevien hakemusten perusteella.
- Avustusta kaukolämpölaitteistojen uusimiseen matalalämpötilaiseen kaukolämpöön soveltuviksi on kyselty ja joitakin hakemuksiakin on tullut. Hakemusten käsittely alkaa ARAn mukaan lokakuun aikana.

Asuinrakennusten energia-avustuksen merkitys ja vaikutukset(vaikuttavuuden arviointi 7/2021 saakka, VTT)

- Kohteista 70 prosenttia on valmistunut ennen 1980-lukua ja on kuulunut heikoimpiin energia-luokkiin E, F ja G. Energiaremonteilla vähennettiin näiden asuntojen ilmastopäästöt 2035 hiilineutraaliustavoitteen edellyttämälle tasolle.
- Korjauksista 60 prosentissa vähennettiin primäärienergiankulutusta 30–60 prosenttia ja 40 prosentissa yli 60 prosenttia.
- Suureen osaan hankkeista sisältyi lisäksi luopuminen kiinteistökohtaisesta öljylämmityksestä, vähenivät päästöt merkittävästi - pientaloissa 90 prosenttia ja kerrostaloissa 85 prosenttia.
- Avustusten vipuvaikutus on ollut 4,8 eli yhden miljoonan euron avustuksella on saatu aikaan 4,8 miljoonan euron energiaremontit ja työtä 56 henkilötyövuotta.
- Avustus on maksanut itsensä tuottamalla korjaushankkeista valtiolle takaisin itsensä verran välittömiä tuloveroja ja välillisiä arvonlisäveroja.

Hiilipäästötonnin hinta?

- Vuoden 2021 joulukuusta lähtien päästöoikeuden hinta on pysytellyt 80 ja 90 euron tuntumassa — välillä hinta on ollut hetkellisesti sadan euron tuntumassa.

- Valtion näkökulmasta asuinrakennusten energia-avustuksella vähennetyn CO2 tonnin hinnaksi tulee kerrostaloissa 15 euroa ja pientaloissa 20 euroa, kun remontin vaikutuksen oletetaan kestävän seuraavat 25 vuotta.

- Samoilla oletuksilla öljylämmityksestä luopumiseen kohdistetulla tuella vähennetyn CO2 tonnin hinnaksi tulee 28 euroa.

Kiitos mielenkiinnosta !

Jyrki Kauppinen
Rakennusneuvos
Jyrki.Kauppinen@gov.fi

Together we move forvard...

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Aleksanterinkatu 7, Helsinki | PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi